

*Олена
Колесник*

III ВСЕУКРАЇНСЬКІ КУЛІШЕВІ ЧИТАННЯ З ФІЛОСОФІЇ ЕТНОКУЛЬТУРИ

29—30 червня 2011 року в Чернігові тривали III Всеукраїнські Кулішеві читання з філософії етнокультури. Цього разу, маючи на меті вшанування пам'яті Сергія Кримського, читання були присвячені темі «Феноменологія софійності в українській культурі. Запити філософських смислів у мові, мистецтві, літературі». Основними організаторами конференції виступили співробітники кафедри філософії та культурології Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка на чолі з професором В. Личковахом. Інформаційну підтримку забезпечувала, зокрема, всеукраїнська газета «День» (яка багато років плідно співпрацювала з Сергієм Борисовичем Кримським).

Пленарне засідання конференції мало меморіальний характер: громадські діячі та філософи (гол. ред. газети «День» Л. Івшина, засл. педагог Л. Сарана, канд. філос. наук М. Столяр та ін.) поділилися з аудиторією своїми спогадами про Сергія Кримського як людину і як дослідника. У виступах наголошувалося, що він був одним із тих мислителів, чиї праці допомагають українцям зрозуміти самих себе, усвідомити наскрізні цінності власної культури. Від вшанування пам'яті видатного українського філософа у біографічному модусі доповідачі перейшли до осмислення його теоретичної спадщини. Особливу увагу приділили феноменології софійності — одній із головних тем філософії Кримського, яку він відновив в українській філософії (проф. В. Личковах), а також місцю людського чинника в пізнанні (проф. В. Загороднюк). Далі учасники читань перейшли до визначення закономірностей розвитку етносу, які виявляються через символічне значення культурних ін-

варіантів (проф. Н. Ковальчук, канд. культ. наук Т. Пуларія), а також до застосування деяких концептів філософії Сергія Кримського як методологічних засновків аналізу конкретних творів та образів (канд. філол. наук Ж. Янковська, канд. пед. наук Є. Більченко). Загальноновальними доповідями стосовно проблем сучасної української естетики (зокрема, в етнічному та екологічному вимірах) виступили проф. В. Савельєв та канд. філос. наук О. Пушонкова.

Подальша робота конференції проходила у форматі двох секцій. Перша, «Пантелеймон Куліш і сучасна філософія етнокультури» була присвячена софійним вимірам української мови, мистецтва, літератури, освіти й виховання. Тут виступили як кулішезнавці (канд. філос. наук С. Машенко, канд. філос. наук В. Пуліна), так і дослідники інших знакових постатей української та європейської культури — Антонія Радивіловського, Лесі Українки та М. Грота (асп. М. Захарина, канд. філол. наук О. Кривуляк, канд. філос. наук В. Співак). Були також порушені питання більш загального характеру, дотичні до теми міжкультурного діалогу (канд. філол. наук Л. Зіневич, С. Олеяр (Канада)). Окремий тематичний блок утворили виступи студентів філологічного факультету, присвячені дослідженням художніх текстів VIII—XX сторіч (І. Грецька, М. Нестеренко, Я. Олесенко, Т. Прокопець, Л. Смолій, І. Хоменко).

Друга секція, «Софіологія Сергія Кримського і запити філософських смислів в історії української культури та філософії» продовжила розпочате на пленарному засіданні осмислення філософської спадщини видатного українського мислителя. Ключові теми тут стосувалися принципу єдності раціонального і чуттєвого через софійність (канд. пси-

хол. наук М. Наконечної, асп. М. Загорулько). Безпосередньо ідеям С. Кримського як орієнтирам для подальшого дослідження української культури були присвячені виступи канд. іст. наук І. Скловського, канд. філос. наук Л. Чорної та канд. філос. наук О. Чорного. Осмисленню архетипового значення конкретних феноменів, постатей і творів давньоруської та української культури — від Десятинної церкви до «Слова о полку Ігоревім» у контексті символічної антропології — приділили увагу канд. філос. наук О. Колесник, канд. філол. наук С. Шумило, студ. О. Ільзіт, асп. Д. Гордієнко та асп. О. Холох. Найширший філософський і географічний контекст для дискусії було задано виступами д-ра філол. наук М. Зайцева та канд. філос. наук О. Кожем'якіної, які розглянули українську культурну систему в зіставленні та взаємодії із (західно-)європейською.

Загальним підсумком виступів, що пролунали під час конференції, є визнання внеску С. Кримського як продовжувача закладеної ще Г. Сковородою та П. Кулішем лінії розвитку української філософії як життя в мудрості. Саме мудрість вможливило осмислення власної культурної спадщини, самоусвідомлення українського суспільства та відтворення традиції у майбутньому.

Упродовж другого дня конференція працювала в Музеї сучасного мистецтва «Пласт-Арт». Зокрема, для учасників читань була проведена екскурсія його залами. Докладніший огляд перебігу першого дня конференції був розміщений у газеті «День» від 1 липня 2011 року.

Матеріали конференції будуть надруковані в черговому випуску «Вісника Чернігівського національного педагогічного університету».